

1878. végéig — engedélyezték neki a helyet. Az engedélyért 200 frtot tartozott fizetni a szegényalapra; évenként egy aranyat a tulajdonjog elismeréséül, továbbá minden évben egy-egy előadást tartani a Josephinum, a szegényház, leányárvaház és a tisztviselői nyugdíj javára. Az engedély lejártával tartozott a színházat hat hét alatt elhordani. Szept. 16-án volt a színház alapkövetétele. A »Szózat« eléneklésével kezdődött az ünnepély. Azután Gárdonyi Antal lépett a nemzetiszínű szöveggel bevont szószerkekre s szép beszédben fejtegette az új színház hivatását s kérte a közönség támogatását. Utána Erődi Béla olvasta fel alkalmi költeményét, majd a színház tagjai a »Himnusz« énekeltek, mialatt az alapkövetélet megtörtént. A nagyszámú közönség soraiban báró Orczy intendáns vezetésével a Nemzeti Színház tagjai, írók, művészek s a színházak barátai is megjelentek. Okt. 29-én kezdődtek a próbák. Okt. 30-án az ünnepélyes megnyitás programja ez volt: »Himnusz«, Kölcseytől; »Prológ«, Erődi Bélától; »A szigetvári vértanúk« I. felv.; »A pesti vízvezeték«, eredeti vj. 1. felv.; »A leánykérés«, eredeti dalbokréta 1. felv.; végül: »Nyelvében él a nemzet!« Allegorikus némaképlet, színes tűzfénnyel világítva. A megnyitó előadásról a »Fővárosi Lapok« így ír: »Miklóssy színháza belülről igen kellemes benyomást tesz a nézőre. Kicsiny, de barátságos helyiség s elég arra, hogy kellő támogatás mellett, egy jól szervezett társulat szükségleteit fedezze. Tágas előcsarnokából középről a zártszékekhez, kétoldalt pedig a nyitott páholyokhoz és földszinti állóhelyekhez juthatni, míg az erkélyszékekhez és ülőhelyekkel ellátott karzathoz eléggé széles és kényelmes lépcső vezet. A színház díszítésében az élénk vörös szín játszik főszerepet. Vörös kelméből készültek a tizenkét zártszéksor ülőhelyei, vörös díszítésű az udvari és miniszteri páholy, melyben Tóth Vilmos belügyért láttuk és vörös a mennyezet alapszíne is, melyet sötétzöld csíkok és aranyozott díszítések tarkítanak. A zártszéksorokat nyitott páholyok veszik körül, míg az erkélyszékek részben a páholyok fölött húzódnak végig, részint pedig a földszinti állóközönség fölött nyúlnak ki, nem éppen kellemes esernyőt képezve a különben

is nagyon eldugott és sötétségre kárhoztartott nézőknek. Mind e helyiségek azonban annyira össze vannak zsúfolva, hogy látogatottabb előadásokkor alig lehet a rendet fenntartani, vagy új elkülönített bejáratokat kell készíttetni. Az álló közönség egy része már az első előadás alkalmával is a páholyok bejáratait torlaszolta el s így történt, hogy Jókai, kit a »Szigetvári vértanúk« első felvonása után zajosan eljenzett s látni kívánt a közönség, nem tudott szabadulni páholyától s csak kihajlással mondhatott köszönetet. Hasonló nehézségekkel jár az erkély- és zártszékekhez való eljutás. Sokan visszavonultak az első sikertelen ostrom után s maga Balázs Sándor, kitől új darabot adtak elő, nem juthatott tovább az előcsarnoknál. Az előadás fél hétre volt kitűzve, de csak 7 órakor s ekkor is lecsendesülni nem akaró zajban vette kezdetét. A Himnusz első versszaka, melyet a körben felállított személyzet énekel, a székét kereső közönség zúgása között veszett el s a távolabb állók még Erődi Béla prológiát is alig hallhatták, noha előadója, Lukácsi Sándor, hangban és testmozgásban mindent elkövetett a megértetésére. A lassú mozgás csakis a »Szigetvári vértanúk« előadása alatt, Jókainé asszony megjelenésével ért véget, kit szünni nem akaró tapsviharral üdvözöltek. A lelkesedés zaját mély csend váltotta fel és áhítatos némasággal hallgatták a nagy művésznőt, kit már csak ritka alkalmakkor tisztelhetünk a színpadon. Az előadás élénken folyt és Miklóssy (Zrinyi), Pifkó Lina (Mária), Faludi Antal (Juranics) és Toldi (Szelim) hasznavehető erőknél mutatkoztak. Balázs Sándor vígjátéka, »A pesti vízvezeték« elemes apróság. Közel eső meséje, élénk életképi jelenetek és Vízváry Gyula gazdag humorú játéka teszik élvezetessé. Tetszett »A leánykérők« c. »dalbokréta« is, melyet népdalainkból egy vékony mese még vékonyabb fonallal Bogyó Alajos kötött össze. Káldiné asszony és Kápolnai érzéssel dalolták népdalainkat. Végül ballet s allegorikus képlet volt, melyet azonban a feliratok dacára is bajos volt megérteni. A közönség azonban tapsolt jóakarólag.« — Nov. 2. »Molnár és leánya« (Kovács Berta); nov. 3. »Háromcsőrű kacsa«; nov. 4. »Szapáry Péter«, Birch-Pfeiffer S. szín-